

Tjänsteskrivelse

2012-12-05

Kommunstyrelsens
näringslivs- och
planeringsutskott

Holmöleden – synpunkter på framtida trafiklösning

Diarienumr: KS-2012/00858

Förslag till beslut

Näringslivs- och planeringsutskottet beslutar att avge synpunkter enligt nedanstående förslag inför Trafikverkets fortsatta process att välja framtida transportlösning för Holmöleden.

Ärendebeskrivning

Den statliga vägfärjan som i dag trafikerar Holmöleden har varit i drift i snart 30 år behöver bytas ut inom kort. I samband med detta har Trafikverket region Nord gjort en utredning för att kunna jämföra och väga konsekvenserna av olika trafikeringslösningar mellan varandra och därifrån ta ställning till val av ny lösning.

Bifogad rapport har tagits fram som del av beslutsunderlaget för ett sådant ställningstagande. I rapporten vägs fyra olika trafikeringsalternativ mot varandra från ett antal funktionskriterier med syfte att hitta den samhällsekonomiskt mest kostnadseffektiva lösningen.

Följande alternativ har utretts:

1. Svävare med plats för 60 passagerare samt ett separat godsfartyg (Det alternativ som regeringen beslutade om 2007).
2. Isbrytande fartyg med plats för 200 passagerare och 22 personbilar.
3. Isbrytande fartyg med plats för 100 passagerare och 8 personbilar inklusive en sopbil.
4. Modernare och större fartyg av samma typ som dagens alternativ, med plats för 100 passagerare och en sopbil. Den lilla svävaren används under perioder med is.

I syfte att hitta den samhällsekonomiskt mest kostnadseffektiva lösningen (mest nytta per skattekrona jämfört med befintligt alternativ), fokuserar rapporten på hur de studerade alternativen uppfyller följande behov:

- Minskad restid
- Godskapacitet
- Minskad sårbarhet vid ogynnsamma väderförhållanden
- Ökad komfort vid vind

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2012/00858

- Bättre funktion vid is
- Miljö
- Handikappanpassning inklusive allergi

Rapporten konkluderar att ”Ny större färja” är att föredra. Alternativet värderas vara ungefär lika samhällsekonomiskt som ”Stor svävare”.

Trafikverket önskar nu att värdera alternativens för- och nackdelar närmare för olika aktörer som underlag för en diskussion om medfinansiering av olika alternativ.

Kommunens synpunkter

Allmänt

Kommunen ser sammantaget vällovt på Trafikverkets ambition att ta fram ett underlag som kan ligga till grund för val av en långsiktigt hållbar lösning för Holmötrafiken. Nuvarande trafikeringslösning har inte uppfyllt funktionskraven och *kan med tanke på den bristande funktionen och de relativt höga kostnaderna inte ses som en samhällsekonomiskt hållbar lösning*. Holmön har med sina omfattande nationella intressen, sin unika särprägel och sitt läge i Kvarken mellan två mycket dynamiska och växande regioner på både svensk och finsk sida möjligheter att utvecklas till en möjlig plats för fler att bo på och en mycket attraktiv målpunkt för besökare. Detta förutsätter dock att en funktionell trafikeringslösning tillskapas.

Nuvarande trafikeringslösning har inneburit brister i många avseenden och har inte uppfyllt funktionskraven för att kommunen på ett tillfredställande sätt ska kunna uppfylla de krav som ställs på samhällsservice. Därtill kan det tämligen säkert sägas att den inneburit att den fasta befolkningen stadigt har minskat. För att vända trenden och att kompensera för de tillkortakommanden som dagens lösning innebär och samtidigt tillgodose de potentialer som Holmön inrymmer så fordras en betydligt bättre lösning än vad som tillhandahålls idag. Detta gäller såväl isgående egenskaper, lastkapacitet, passagerarkapacitet, egenskaper vid svårt väder samt restid. Att ersätta Helena Elisabet med en ny liknade färjelösning uppfyller inte något av dessa kriterier.

Följande synpunkter inför det fortsatta arbetet har tagits fram i samråd med bl a UMEVA, Umeå Energi, Räddningstjänsten samt Umeå Fritid.

Funktionskrav på en ny lösning:

- Driftssäkerhet året om. Detta innebär en färja med isbrytande egenskaper och som klarar sämre väderförhållanden. Umeå kommun har just antagit en strategi för Holmön. Strategin har en målsättning att ön ska ha en fast befolkning på 100 personer. Ett antal som anses rimligt förutsatt att kommunikationerna fungerar väl samt nödvändigt för att kunna

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2012/00858

vidmakthålla, utveckla och tillvarata öns potentialer. Med en isbrytande färja bedöms trafiken kunna upprätthållas under större delar av året och möjligheterna att bygga upp en åretruntverksamhet ökar påtagligt. Därtill fordras också en frekvens och tidtabell vintertid som gör det möjligt att bo på Holmön och arbetspendla.

- Lastkapacitet som möjliggör transport av maskiner, utrustning och manskap utan fördyrande/försinkande uppehåll för ordinär färjetrafik. Behovet att rymma en treaxlad lastbil på upp till 25 ton värderas högt.
- Passagerkapacitet som kompenserar för nedklassningen som gjorts av Helena Elisabet samt tar höjd för en framtida utveckling av Holmön med ökat antal fast boende och besökande. Nytt fartyg bör av detta skäl som ett minimum rymma 150 passagerare.
- En färja som ger möjlighet till snabbare överfart än dagens.

Att beakta i det fortsatta arbetet samt behov av fördjupade studier:

- Antalet passagerare varierar kraftigt beroende på säsong. Driftskostnaderna avgörs till stor del av erforderlig bemanning. Detta ger också ett stort utslag i föreliggande rapport. Möjligheterna att variera antalet besättningsmän beroende på antalet passagerare beaktat en flexibel utformning av färjan bör studeras vidare.
- Behovet och kostnaderna för att anpassa angöringarna på båda sidor bör också studeras ytterligare. Kommunen ifrågasätter kostnadsuppgiften för anpassningen till en mindre isbrytande färja där antalet fordon som belastar vägnätet på ön inte är så stort.
- Till sist så finns inte möjligheterna att ta ut avgift för transporten upptagen i rapporten. För en funktionell och driftsäker lösning bör det vara rimligt att ta ut en avgift. Umeå kommun har i nuläget inget förslag till utformningen av ett sådant system men hänvisar till tidigare uppgörelse i samband med Thage G Pettersons utredning, där kommunen tog på sig att svara för en lösning för de fast boende ute på Holmön. En avgift bör rimligtvis jämfört dagens lösning kunna täcka in eventuell merkostnad för en framtidsanpassad och funktionell lösning, vilket också anges i ovan nämnd uppgörelse.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2012/00858

Fortsatt process:

Det framgår inte klart hur Trafikverket har tänkt sig den fortsatta processen. Umeå kommun förutsätter dock att beslutsunderlaget kommer att utvecklas och skickas på en mer formell remissrunda. Dessa synpunkter får ses som en komplettering av det beslutsunderlag som Trafikverket hittills har tagit fram. De förslag till lösningar som redovisas tycker kommunen fungerar bra som diskussionsunderlag men se ingen av de redovisade lösningarna som den exakta lösningen utan förutsätter att beslutsunderlaget utvecklas vidare.

Underlag

Bilaga:

- Rapport: Samhällsekonomi Holmöleden, daterad 12-09-26
- Diskussionsunderlag: Funktionsbehov Umeå kommun

Beredningsansvariga

Isabella Forsgren

Nina Sandvik

Beslutet ska skickas till

Margaretha Alfredsson

Samhällsbyggnadsdirektör